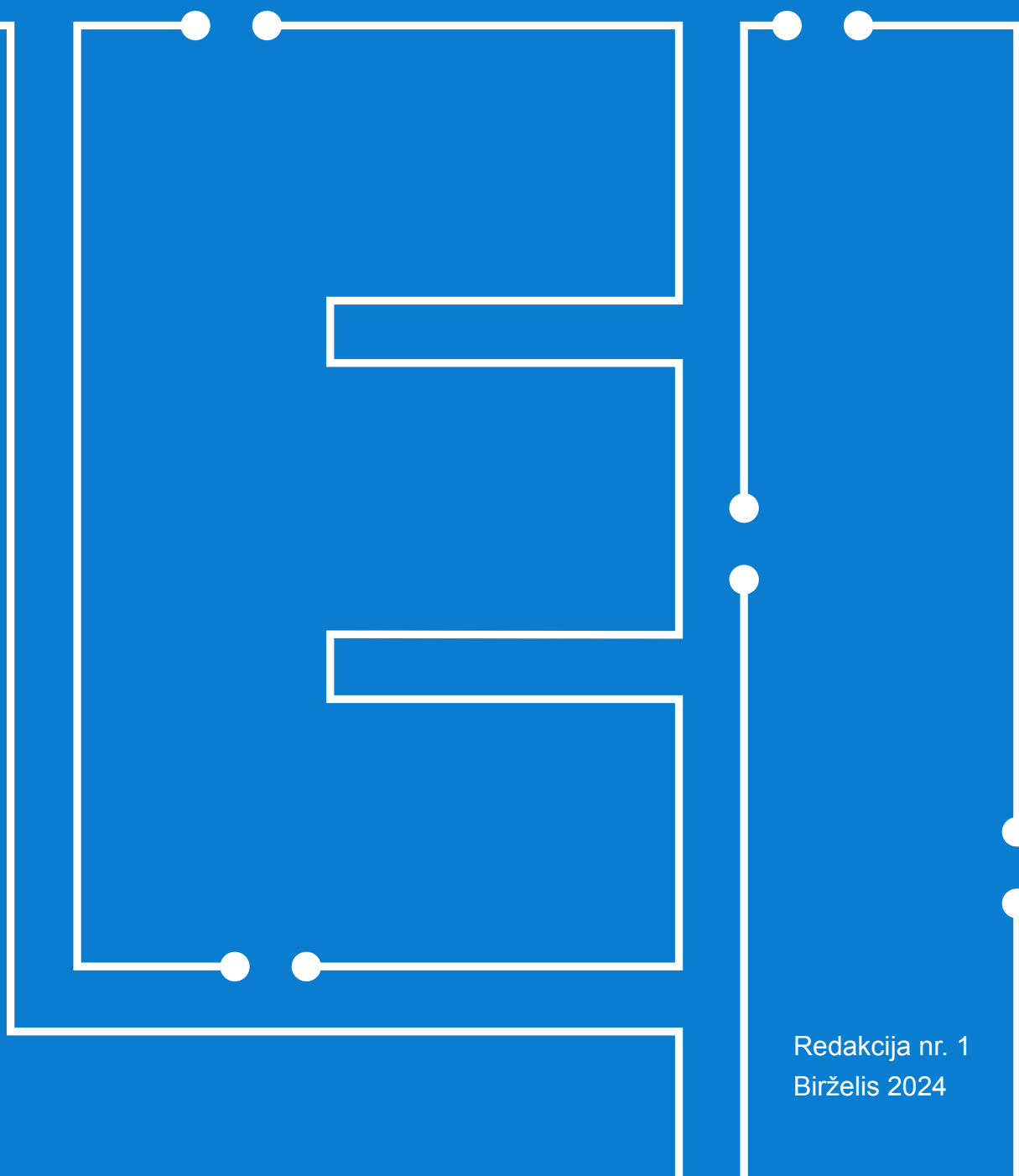

LIETUVOS
ENERGETIKOS
INSTITUTAS

VšĮ Lietuvos energetikos instituto

Veiklos politikos nuostatos

Redakcija nr. 1
Birželis 2024

Turinys

Pratarmė	2
LEI valdymo principai	3
LEI Mokslo ir studijų principai	5
LEI santykių su partneriais ir klientais principai	9
LEI santykių su darbuotojais principai	10

Elektroninę šio leidinio versiją galima atsisiųsti adresu www.lei.lt

Finansuoja Europos Sąjunga NextGenerationEU 2021–2027 metų ES fondų ir (arba) Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo „Naujos kartos Lietuva“ priemonės (EGADP) lėšomis, pagal sutartį Nr. 10-040-T-0012.

VŠĮ LIETUVOS ENERGETIKOS INSTITUTO

VEIKLOS POLITIKOS NUOSTATOS

Pristatau Jums Lietuvos energetikos instituto pagrindines Veiklos politikos nuostatas, kaip mūsų organizacijos viešą įsipareigojimą partneriams, klientams ir visai visuomenei.

Atsakomybė už ateitį ir patikimumas šios dienos sprendimuose yra tie Lietuvos energetikos instituto veiklos politikos principai, kurie kasdieniame darbe motyvuoja teikti profesionalias paslaugas ir siekti aukšto lygio mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų (MTEPI) rezultatų energetikos, atsinaujinančių išteklių, klimato kaitos ir antropogeninės veiklos įtakos aplinkai, pramoninės saugumo ir kitose, susijusiose su energetika, srityse. Instituto veiklos veiksmingumą užtikrina mokslo žinių ir inovacijų perkėlimas į ekonomiškai ir technologiškai naudingus procesus ir įrenginius, užtikrinančius energetikos technologijų tobulėjimą ir racionalią energetikos sistemų raidą. Geopolitinės tendencijos aktualizuoja MTEPI svarbą energetikoje, todėl tik sąžininga, patikima ir skaidri mokslinė tiriamoji veikla gali užtikrinti darnios Lietuvos ir visos Europos energetikos sistemos struktūros sukūrimą. Prisiimame socialinę, aplinkosauginę ir pilietinę atsakomybę realizuojant Instituto viziją - tapti tarptautiniu mastu pripažintu energetikos ir susijusių sričių mokslo, inovacijų ir technologijų kompetencijos centru.

Džiaugiuosi, kad turime ilgalaikę LEI veiklos kultūrą, kurią nesunku perimti nuolat naujai tyrėjų gretas papildantiems doktorantams ir jauniems mokslo darbuotojams. Jų ir vyresnių tyrėjų karjeros Institute patrauklumo didinimui vykdome nuolatinį Mokslininkų chartijos nuostatų įgyvendinimą, realizuojant žmogiškųjų išteklių valdymo strategijos nuostatas. Savalaikis rizikų veikloje valdymas paremtas atvirumo ir atskaitomybės principais, siekiant efektyvaus MTEPI rezultatų panaudojimo Lietuvos ūkio poreikiams. Akademinio sąžiningumo, kūrybos ir mokslinių tyrimų laisvės, geros mokslinių tyrimų praktikos, mokslinių tyrimų rezultatų viešumo užtikrinimo, sąžiningos konkurencijos, akademinės etikos ir lygių galimybių, integracijos į valstybės ir visuomenės darnaus vystymosi, tarptautinių kokybės standartų užtikrinimo bei intelektualinės nuosavybės teisių apsaugos principai, yra vieni iš pagrindinių rodiklių, kuriuos nuolat realizuojame MTEPI veiklose.

*Lietuvos energetikos instituto
direktorius Sigitas Rimkevičius*

LEI VALDYMO PRINCIPAI

Lietuvos energetikos institutas yra viešoji įstaiga, pelno nesiekiantis juridinis asmuo, kurio savininkas ir steigėjas yra Lietuvos Respublikos valstybė, atstovaujama Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos. Būdami viešoji mokslinė įstaiga savo veiklos valdyme vadovaujamės pagrindiniais administravimo principais, kurie užtikrina mūsų patikimumą nacionaliniame ir tarptautiniame lygmenyje:

- Atsakingo valdymo ir skaidraus administravimo;
- Teisės viršenybės;
- Demokratiškumo;
- Objektyvumo;
- Proporcingumo;
- Inovatyvumo ir vystymosi.

Atsakingo valdymo ir skaidraus administravimo principai – priimdami administracinius sprendimus stengiamės veikti atsakingai ir skaidriai, kad užtikrinti, jog bet kokioje valdymo procedūroje būtų laikomasi teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir visų teisės aktų nuostatų. Suteikiame asmenims, kurių klausimai svarstomi, teisę būti informuotiems apie nustatytas faktines aplinkybes, realią galimybę pasisakyti ir būti išklaustytiems, teikti argumentus ir įrodymus, suteikiame tam pakankamai laiko.

Teisės viršenybės principas yra nacionalinis konstitucinis ir Europos Sąjungos principas, reiškiantis, kad LEI savo veiklose užtikrina teisinį aiškumą ir apibrėžtumą, kad tiek santykiuose su darbuotojais, tiek su išorės partneriais yra gerbiamos visų teisės ir teisėti interesai, visiškai netoleruojama korupcija, protekcionizmas ir kiti teisei priešingi reiškiniai.

Demokratiškumo principas į LEI valdymą skatina įtraukti visą mokslo bendruomenę ir aktyviai dalyvauti jos administravimo klausimuose, Instituto valdymo organams priimant sprendimus atsižvelgti į visos Instituto bendruomenės valią ir vystymosi kryptis.

Objektyvumo principas reiškia, kad valdymo sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs Instituto organų veiksmai bus nešališki ir objektyvūs, visų pirma siekiant Instituto tikslų.

Proporcingumo principas suderina LEI valdymo sprendimų mastą su jo įgyvendinimo priemonėmis, siekiant būtinų ir pagrįstų administravimo tikslų.

Inovatyvumo ir vystymosi principas leidžia į Instituto veiklos valdymą įdiegti efektyviau-

sias ir veiksmingiausias priemones, suburti reikiamas mokslininkų grupes ir užtikrinti, kad prieš priimant sprendimą, jis būtų įvertintas pasaulinio mokslo srities vystymosi tendencijų aspektu.

LEI valdymo organai pagal **atsakomybės už priimtus sprendimus principą** prisiima atsakomybę už valdymo reglamentavimo ar priimtų administracinių sprendimų sukeltus padarinius.

Instituto veiklos tikslus, sritis, valdymo organus ir jų kompetenciją, sudarymo ir atšaukimo tvarką ir kitus pagrindinius valdymo principus reglamentuoja Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtinti Lietuvos energetikos instituto įstatai. LEI savo veikloje taip pat vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Civiliniu kodeksu, Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu, Viešųjų įstaigų įstatymu, kitais teisės aktais, reglamentuojančiais mokslinių tyrimų institutų veiklą. Instituto organai – visuotinis dalininkų susirinkimas, instituto direktorius ir Mokslo taryba priima sprendimus laikydamiesi demokratiškumo principo ir *ultra vires* doktrinos, siekia glaudaus bendradarbiavimo, kad būtų pasiekti Instituto tikslai.

Institutas turi veikimo, iniciatyvos ir sprendimų priėmimo laisvę, užtikrinant *viešumą ir skaidrumą*, o veiklos kokybę garantuoja *LEI Kokybės ir aplinkos apsaugos politika* (<https://www.lei.lt/files/doc/lei-kokybes-ir-aplinkos-apsaugos-politika.pdf>), pristatanti Instituto veiklos viziją ir misiją bei politikos gaires ir vadovybės įsipareigojimus, paremtus nepertraukiamu Kokybės ir Aplinkosaugos sistemų sertifikavimo pagal standartus **LST EN ISO 9001:2015** ir **LST EN ISO 14001:2015** procesu.

LEI MOKSLO IR STUDIJŲ PRINCIPAI

LEI, kaip mokslinių tyrimų įstaiga ir akademinė bendruomenė, savo veikoje vadovaujasi moksliniais ir akademiniais profesinės etikos principais:

- Mokslinio ir akademinio sąžiningumo;
- Akademinės laisvės ir atsakomybės;
- Etiškų asmeninių santykių;
- Sąžiningos konkurencijos;
- Gerosios mokslinių tyrimų praktikos;
- Mokslinių tyrimų rezultatų viešumo;
- Integracijos į valstybės ir visuomenės darnų vystymąsi;
- Tarptautinių kokybės standartų užtikrinimo;
- Intelektinės nuosavybės teisių apsaugos.

Akademinio sąžiningumo principas lemia visišką pagarbą autorių ir kitoms intelektualės nuosavybės teisėms, citavimo ir mokslinių duomenų naudojimo teisėtumą ir sąžiningumą, pakankamą mokslinių išvadų originalumą ir autentiškumą. LEI netoleruoja plagijavimo ir kitokių mokslinio ir akademinio nesąžiningumo formų ir imasi visų reikiamų priemonių joms nustatyti (ištirti) ir pašalinti. Akademinis sąžiningumas lemia, kad yra nuosekliai laikomasi visų numatytų mokslinio tyrimo etapų, informuojamas leidimą vykdyti tyrimą išdavęs akademinis padalinys apie pasikeitusias mokslinio tyrimo aplinkybes ar kitą nenumatytą informaciją, susijusią su atliekamu moksliniu tyrimu, atskleidžiant informaciją apie iškilusias grėsmes moksliniam ir akademiniam sąžiningumui ir interesų konfliktus. Vykdydami mokslinius tyrimus ir atlikdami vertinimus visų pirma vadovujamės teisingumu, objektyvumu ir nešališkumo vertybėmis. Vadovaujantis akademinio sąžiningumo principu netoleruojame nepagrįsto bendraautorystės nurodymo, atskleidžiame visus mokslinėje veikloje talkinčius kolegas ir kitas mokslo ir studijų institucijas, atskleidžiame viešai prieinamus mokslinius duomenis ir jų neiškraipome, sąžiningai vykdome kitas akademinio darbo pareigas. Kai tai tinkama, siekiame įtraukti piliečių mokslą į savo projektus – tai didina pasitikėjimą mokslo pasiekimais panaudojant visuomenės žinias ir pajėgumus pažangiems moksliniams tyrimams ir inovacijoms atlikti.

Mokslininkai, atlikdami tyrimus, siekia užtikrinti maksimalų patikimumą, nustatant aktualius tiriamosios srities tikslus, parenkant reikiamą tyrimo metodiką, suburiant mokslininkų ir tyrėjų grupes ir atidžiai bei rūpestingai atliekant mokslinius tyrimus, kad būtų užtikrinta jų

kokybė, tiriamųjų duomenų ir rezultatų validumas bei objektyvumas. Institute puoselėjama atvirojo mokslo kultūra, paremta principu „atvira – kiek įmanoma, uždara – kiek būtina“.

Moksliniai tyrimai vykdomi skaidriai, parenkami tinkami duomenų rinkimo ir analizės metodai, numatomos galimos mokslinių tyrimų rizikos, etikos problemos, galima žala, tyrimą vertinant pagal kaštų ir naudos principą. Kiekvienais metais tai išdėstoma *LEI rizikų ir galimybių valdymo plane*. Akademinės etikos principai užtikrina vykdomų mokslinių tyrimų kokybę, atliekamų mokslinių tyrimų patikimumą, sąžiningumą, išsamumą, įvertina surinktų duomenų valdymo rizikas, todėl darbuotojų kompetencija etiniuose klausimuose yra labai svarbi Instituto veiklose. Mokslo darbuotojai vadovaujami pripažinta etikos praktika ir atitinkamais savo srities pagrindiniais etikos principais bei etikos standartais. Tuo tikslu Instituto Mokslo taryboje patvirtintas Lietuvos energetikos instituto *Akademinės etikos komisijos darbo reglamentas* (<https://www.lei.lt/files/doc/lei-akademines-etikos-komisijos-darbo-reglamentas.pdf>), įkurta Akademinės etikos komisija savo veikloje vadovaujami patvirtintu *LEI Akademinės etikos kodeksu* (<https://www.lei.lt/apie-lei/struktura/akademines-etikos-komisija>).

Akademinės laisvės ir atsakomybės principas pagrįstas konstitucine teise turėti savo įsitikinimus, idėjas, pažiūras ir juos laisvai reikšti, tame tarpe reikšti kritines mintis ir atvirai diskutuoti, keistis mokslinėmis idėjomis, kurti mokslo grupes, pasirinkti tyrimų sritis, temáticas ir metodus. Laisvė vykdyti mokslinius tyrimus yra pagrindinė bendradarbiavimo mokslinių tyrimų srityje Europos mokslinių tyrimų erdvėje ir su kitais tarptautiniais partneriais vertybė ir principas. Akademinės laisvės principas neatskiriamas nuo atsakomybės principo, pagal kurį bendruomenės nariai akademinę laisvę įgyvendina atsakingai, nedarydami žalos institutui, jo reputacijai ir kitų bendruomenės narių interesams, pripažindami tokią pačią kitų bendruomenės narių laisvę, prisiimdami atsakomybę už savo veiksmus.

Etiškų asmeninių santykių principas lemia bendruomenės narių tarpusavio ir santykių su kitais asmenimis pagrindimą pagarba, nešališkumu, pasitikėjimu, geranoriškumu, nediskriminavimu ir tolerancija, bendradarbiavimu ir skaidrumu, akademinio solidarumu. Etikos kodeksas yra viso Instituto darbuotojų susitarimas, kuriame nustatomi visiems taikomi etikos standartai, todėl jo priėmimo ir pakeitimo procesas įgyvendinamas skaidriai bei atvirai. Vadovas savo pavyzdžiu rodo pageidaujamo elgesio standartus, netoleruodamas neetiško elgesio, ir yra atsakingas už tai, kad darbuotojai laikytųsi etikos standartų. Darbuotojų patogumui yra sukurta akademinės etikos atmintinė (<https://www.lei.lt/files/doc/lei-akademine-etika-atmintine.pdf>). Susidūrusiems su etikos principų pažeidimais sudaryta galimybė pasinaudoti parengtu šablonu-pažeidimų forma bei elektroniniu būdu pranešti apie galimą etikos pažeidimą.

dimą. Tai užtikrina institute tvarius pokyčius, susijusius su lyčių pusiausvyros skatinimu tyrėjų grupėse, sudarant ilgalaikį lyčių lygybės planą, minimizuojantį pažeidimų tikimybę.

Sąžininga konkurencija lemia sąžiningus tyrimus, pagarbą autorių teisėms, mokslinę ir akademinę praktiką, kuri nekenkia kitų bendruomenės narių konkurencijai, siekiant, kad mokslininkų konkurencija nekenktų mokslo vystymuisi, o būtų paskata naujiems išradimams. Bendruomenės nariai, matydami susijusius mokslinius tyrimus, siekia ne dirbtinai konkuruoti, o bendradarbiauti ir kooperuotis, kad būtų pasiekti kuo kokybiškesni rezultatai tausojant išteklius.

Geroji tyrimų praktika suteikia pagrindines kryptis autonomiškiems tyrėjams, Instituto padaliniams ar atskiroms tyrimų grupėms, ir visam Institutui, kaip integraliai tyrimų organizacijai, sprendžiant praktinius, etinius ir intelektualinius iššūkius vykdant tyrimus. Patikimumas užtikrina mokslinių tyrimų kokybę, pasireiškiančią tyrimo projekte, metodikoje, analizėje ir naudojamuose duomenų šaltiniuose. Sąžiningumas vystant (plėtojant), kuriant, peržiūrint, pranešant ir komunikuojant tyrimus skaidriai, teisingai, sąžiningai, išsamiai ir nešališkai. Pagarba kolegoms, tyrimo dalyviams ir objektui, visuomenei, ekosistemai, kultūros paveldui ir aplinkai.

Mokslinių tyrimų rezultatų viešumas užtikrina valstybės biudžeto lėšomis atliekamų mokslinių tyrimų kokybę ir panaudojimo skaidrumą, skatina mokslo pažangą, visi atliekamų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros rezultatai turi būti skelbiami viešai, kiek tai neprieštarauja intelektinės nuosavybės ir komercinių ar valstybės ir tarnybos paslapčių apsaugą reglamentuojantiems teisės aktams.

Integracijos į valstybės ir visuomenės gyvenimą ir darnų vystymąsi principas lemia mokslinių tyrimų orientaciją atsižvelgiant į Lietuvos darnaus vystymosi prioritetus ir principus, patvirtintus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. rugsėjo 11 d. nutarimu Nr. 1160 patvirtintą Nacionalinės darnaus vystymosi strategiją, ypač susijusius su aplinkosauga, ekonominiu ir socialiniu vystymusi.

Tarptautinių kokybės standartų užtikrinimas lemia technologijos ir socialinių mokslų sričių tarptautinio lygio kompetencijas, vykdant ilgalaikius tarptautinio lygio fundamentinius ir taikomuosius mokslinius tyrimus, eksperimentinės plėtros darbus integracijai į Europos energetikos sistemas ir Europos ir pasaulio mokslinių tyrimų erdvę, aktyviai dalyvaujant Lietuvos ir tarptautinių programų projektuose, plečiant bendradarbiavimą su Lietuvos ir užsienio mokslo ir studijų institucijomis, mokslininkais, siekiant didinti šalies tarptautinį konkurencingumą.

Intelektinės nuosavybės teisių apsauga – LEI sukurta priemonių, būdų ir procedūrų visuma, kuria siekiama apsaugoti intelektinės nuosavybės objektus, užtikrinant išradimų patentavimą, dizaino, prekių ženklo, puslaidininkinio gaminio topografijos registravimą, autorinių bei konfidencialumo sutarčių sudarymą. Apsauga vykdoma pagal teisės aktuose ir *Lietuvos energetikos instituto intelektinės nuosavybės valdymo nuostatuose* numatytas priemones.

LEI SANTYKIŲ SU PARTNERIAIS IR KLIENTAIS PRINCIPAI

Suprantame, kad LEI bendradarbiavimas su partneriais ir užsakovais yra viso energetikos sektoriaus sėkmės prielaida. Todėl, būdami daugelio asociacijų ir platformų nariais, siekiame intensyvuoti bendras mokslines tyrimo veiklas. Santykius su išoriniais partneriais grindžiame šiais principais:

Bendradarbiavimo – savitarpio pagalba vykdant mokslinius tyrimus, didinant darbo efektyvumą ir kokybę, jungiantis į mokslininkų grupes ir bendrus projektus, suteikiat prieigą prie duomenų bazių ir dalinantis žiniomis.

Atvirumo ir inovatyvumo principas užtikrina pažangiausių metodų, modelių, technologijų, priemonių ar gerosios patirties dalinimąsi ir skatinimą Institute.

Pasitikėjimo principas leidžia mokslinę veiklą vykdyti grindžiant pasitikėjimu tarp mokslo darbuotojų, partnerių ir klientų, užtikrinant dalykinį bendravimą ir atskleidžiant informaciją vieni kitiems laikantis konfidencialumo nuostatų.

Skaidrumo principas garantuoja Instituto veiklos duomenų laisvą prieinamumą, išsamumą, aktualumą, kokybiškumą ir patikimumą mokslinėje ir administracinėje veikloje, finansinės atskaitomybės ir audito rezultatų atskleidimą.

Dinamiškumo (lankstumo) principas leidžia operatyviai reaguoti į globalizacijos procesus ir besikeičiančius visuomeninius poreikius, mokslo tiriamuosius darbus nukreipti į praktinio gyvenimo aktualijas.

Ekonomiškumo principas – vykdant mokslinius tyrimus ir siekiant klientų užduočių įgyvendinimo protingai vadovautis didžiausios naudos ir mažiausios kainos kriterijumi, taupiai naudojant tiek Instituto, tiek klientų išteklius, maksimizuojant rezultatus turimomis sąnaudomis, jas pagal galimybes minimizuojant, randant optimaliausią jų tarpusavio santykį.

Korupcijos prevencijos principas – siekiame kurti korupcijai atsparią aplinką ir sudaryti prielaidas bei sąlygas Institute įgyvendinti aukščiausius skaidrios veiklos vykdymo standartus. Korupcijos prevencijai vykdyti sukurta sistema, kurioje galima anonimiškai ar asmeniškai pranešti apie piktnaudžiavimo ar korupcijos požymių turinčius atvejus Instituto veikloje: <https://www.lei.lt/korupcijos-prevencija>.

LEI SANTYKIŲ SU DARBUOTOJ AIS PRINCIPAI

Mums svarbu, kad Institutas išlaikytų mokslinės institucijos tradicijų tęstinumą ir patyrusių mokslo darbuotojus, tuo pačiu užtikrintų reikiamą atsinaujinimą pritraukiant jaunuosius mokslo darbuotojus.

Santykius su darbuotojais grindžiame šiais principais:

Santykiai su darbuotojais visų pirma yra grindžiami „**iš apačios į viršų**“ principu, kai visi darbo sąlygų ir veiklos klausimai sprendžiami išklausius visų darbuotojų nuomones ir bendrai aptarus keliamus klausimus bei galimus jų sprendimo būdus.

Įvairovės puoselėjimo principas, kaip vienas iš pagrindinių Europos mokslinių tyrimų erdvės principų, yra palaikomas Instituto vadovybės siekiant darbuotojų įvairovės plačiąja prasme, įskaitant, be kita ko, lytį, rasinę ar etninę kilmę, religiją ar tikėjimą, socialinę įvairovę, negalią, amžių, seksualinę orientaciją, ir kovoja su visų rūšių diskriminacija.

Darbuotojų teisėtų lūkesčių apsaugos principas užtikrina, kad Instituto vadovybė atsižvelgia į darbuotojų pagrįstus asmeninius ir profesinius lūkesčius, lanksčiai derina darbdavio ir darbuotojų interesų pusiausvyrą, naudojant administracines priemones, kad darbuotojų teisėti lūkesčiai darbe būtų identifikuoti ir pagal galimybes įgyvendinti. Pagarba Instituto darbuotojo darbo teisėms ir jų apsauga, užtikrinamos nekenksmingos darbo sąlygos, teisingas apmokėjimas už darbą, darbuotojų lygybė ir jų duomenų apsauga. Siekiama individualaus darbuotojų motyvavimo ir bendradarbiavimo formuojant jų lūkesčius mokslo ir tyrimų srityse. Vertinamas kiekvieno tyrėjo autonomiškumas ir minties laisvė, bendradarbiaujama, kad būtų pasiekti ilgalaikiai jų ir Instituto tikslai. Darbuotojų teisėtų lūkesčių ir darbo teisių apsaugos reikalavimai užtikrina LEI darbuotojams jautrų jų įgytų teisių ir socialinių garantijų realų vykdymą. Darbuotojams yra garantuojamos nekenksmingos darbo sąlygos, laboratorijose užtikrinant darbo saugos priemones, higienines sąlygas, vėdinimą ir kitas darbuotojų sveikatą apsaugančias priemones. Teisingo apmokėjimo už darbą ir darbuotojų lygybė yra įtvirtinta tiek LEI darbuotojų darbo apmokėjimo sistemoje ir atskirų mokslo darbuotojų individualiuose darbo santykiuose. Kiekvieno darbuotojo vertinimo ir darbuotojų kompleksinio motyvavimo principai yra svarbūs žmogiškųjų išteklių valdymui, todėl nuolat ieškoma finansinių ir nematerialinių motyvavimo metodų, užtikrinamas darbuotojų mokymosi tęstinumas bei kvalifikacijos kėlimas. Pagarba tyrėjų autonomiškumui, asmens duomenų apsauga ir glaudus bendradarbiavimas tarp LEI administracijos ir darbuotojų leidžia tikėtis Instituto sėkmės istorijos perspektyvomis.

Veiklos politikos nuostatos

Copyright © Lietuvos energetikos institutas, 2024

www.lei.lt

